

Citation style

Lacina, Vlastislav: Rezension über: Josef Harna, Konsenzus a kompromis. Budování politického systému první ČSR, Praha: Historický Ústav, 2013, in: Český časopis historický, 2014, 1, S. 168, DOI: 10.15463/rec.1189728115

český časopis historický

copyright

This article may be downloaded and/or used within the private copying exemption. Any further use without permission of the rights owner shall be subject to legal licences (§§ 44a-63a UrhG / German Copyright Act).

grafie a religionistiky se v českém kontextu prosazuje až v posledních letech. (Srov. Zdeněk R. NEŠPOR – Kristina KAISEROVÁ /eddy./, *Variety české religiozity v „dlouhém“ 19. století /1780–1918/*, Praha 2010.) Rušivě může působit snad jen začlenění podkapitoly o poutních tradicích do textu pojednávajícího o výchově dívek.

Mezi katolickými a nekatolickými kruhy se zejména na přelomu 19. a 20. století rozvinula polemika o reformě manželství, bylo by proto zajímavé srovnat argumentaci obou diskutujících stran. Jen okrajově se totiž autorka dotkla problematiky anulace sňatku a rozvodu manželů od stolu a lože.

Zuzana Čevelová otevřela ve své monografii další možná témata výzkumu. Ukazuje, jakým způsobem katolická církev, která v českých zemích zůstávala po celé devatenácté století nositelem morálky a obhájcem tradičních vzorců chování, ovlivňovala, ať už přímo či nepřímo, život kandidátů ženitby a vdavek, snoubenců i manželů.

L. Procházková

Josef HARNA

Konsenzus a kompromis. Budování politického systému první ČSR

Praha, Historický ústav AV ČR 2013, 242 s., ISBN 978-80-7286-209-2.

První léta existence Československé republiky jsou již delší dobu středem zájmu historiků i širší veřejnosti. Autor knihy jim také věnoval řadu studií. Anotovaná publikace osvětluje vytváření politického systému a způsobu vládnutí v tomto státě v poválečných letech 1918–1922. Pokládá toto období za fázi zrání a stabilizace parlamentního systému. Nejdí-

ve se zamýšlí nad rolí politických stran obecně i konkrétně v první republice. Poté se stručně zabývá strukturou politického stranictví a typy politických koalic v novém státě. Zdůrazňuje kontinuitu s politickými stranami před první světovou válkou a vliv fragmentace politického stranictví.

Samotný výklad postupného budování politického systému a způsobu vládnutí v nově vzniklé republice se opírá o podrobnou analýzu programových prohlášení prvních šesti československých vlád a následný rozbor jejich reálné vládní politiky. Podnětné jsou především úvahy o působení a funkci Černého úřednické vlády a ocenění úlohy tzv. Pětky v podmínkách nestabilní politické situace. Autor v celém výkladu zdůrazňuje uplatnění principů konsenzu a kompromisu při politickém rozhodování, což následně sehrávalo důležitou úlohu při udržování relativně stabilního politického systému v následujících dvacátých a třicátých letech. V tomto kontextu vyzvedl roli agrární strany jako spojovacího článku uvnitř ideově disparátních vládních koalic. Je přesvědčen, že léta zrání politického systému vedla k vytvoření relativně stabilního prostředí, které podmínilo setrvání demokratického parlamentního systému až do okamžiku mnichovského diktátu.

Výkladovou část publikace doplňují rozsáhlé přílohy, obsahující programová prohlášení předsedů devatenácti československých vlád. Badatelům zajímavým se o období první republiky se tak při jejich srovnání s již dříve publikovanými programy vládních stran skýtá možnost určit, nakolik a zda vůbec se tyto strany prosazovaly při stanovování programových cílů jednotlivých československých vlád v meziválečném období.

V. Lacina